

Dues mirades

'Non olet'

JOSEP MARIA **Fonalleras**

Recordo el discurs que **Jan Laporta** ens va fer, fa uns anys, en un sopar per a periodistes. Al seu costat hi havia **Ferran Soriano**, que ens va informar de l'elevat valor de cotització del Barça en el mercat de les marques internacionals de referència i de la poca rendibilitat que fins aleshores s'havia extret de l'escut. La incorporació d'Unicef a la samarreta semblava una broma perquè amb aquest anti-patrocini (era el club qui pagava i no pas l'empresa) semblava com si es desaprofités tot aquell cabal de negoci. La resposta de **Laporta** era clara: amb Unicef no guanyem res, més aviat hi perdem, però és un reclam perquè les empreses se sentin atretes a lligar el seu nom a una entitat blanca i pura. És a dir, l'ham per

aconseguir més diners.

Al cap dels anys, Unicef tornarà a ser un dels camps de batalla en la campanya de les eleccions a la presidència del Barça. La netedat infantil contra la brutícia dels petrodòlars i de les injustícies socials. Les juntes directives que van apostar per Qatar –tot i la pantalla inicial que ens els pintava com uns benefactors de la humanitat– ho van fer tot seguint la clàssica resposta de **Vespasià** davant les crítiques per haver implantat un impost sobre els urinaris públics. «*Pecunia non olet*». El diner no fa pudor. Però resulta que el diner tampoc no fa olor, encara que vingui de la colònia infantil. És a dir: el que importa, per a uns i altres, també per als socis, és tenir-ne. ≡

EMMA **Riverola**

Il·lusions

El sondeig d'EL PERIÓDICO situa una hipotètica Catalunya en Comú disputant la victòria a una eventual Llista del President. Si observem les fluctuacions que els sondejos han dibuixat des de les últimes eleccions al Parlament, veiem un sorprenent ball de vots amunt i avall que demostra moltes coses, excepte estabilitat. En un baròmetre de fa just dos anys, ERC li guanyava el pols a CiU; a Podem i companyia ni se'ls esperava, i la CUP seguia ancorada en només tres escons. ¿Què ha passat des d'aleshores? Si tenim en compte les sumes i restes, observem el desgast d'ERC al recolzar la política neoliberal del Govern de **Mas** i l'èxit d'aquest al soscavar els seus socis en favor de la CUP. Però, sens dub-

te, és la irrupció de l'esquerra alternativa la que ho remou tot.

Si ens allunyem de les sigles i busquem una interpretació emocional a tant vaivé, possiblement arribarem a la conclusió que només mostra expressions diferents d'un mateix estat d'ànim. Una insatisfacció que va des de la indignació fins al descontentament amb una bona dosi de desencany. D'igual manera que alguns necessiten creure que la independència és l'única oportunitat de crear un país nou, altres pensen que només un canvi radical al tauler pot alliberar-nos dels mateixos que han minat el país amb la corrupció i que han agreujat el patiment de molts amb un programa de retallades ideològic. Il·lusions diferents per a un mateix desencant. ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA
Espinàs

Penélope i la mort nocturna

legeixo a les pàgines d'aquest diari que ha mort el senyor **Eduardo Cruz**. Però no és això el que diu el titular. El que diu és que ha mort el pare de **Penélope Cruz**. En la vida d'un pare o d'un fill famós, la seva mort és anunciada per referència al parentiu. És lògic. La informació està vinculada a la popularitat. En la societat de la fama s'hi entra per mèrits propis o per vincles familiars. Però es fa més present quan es produeix algun fet tan destacat com és la mort o un escàndol notable.

Que una noia es digui Penélope ajuda, em penso, a ser més públicament identificada que si es diu Maria o Antònia. Entre nosaltres, Penélope és un nom exòtic. Una referència a la mitologia, perquè aquest nom és el de la muller d'Ulisses, filla d'Icari, germana de la nàiaide Peribea. Però a un nom que s'utilitzarà diàriament em penso que no es pot demanar més singularitat.

Morir quan estem dormint em sembla una manera ben elegant de no fer patir

Després d'aquestes referències llegendàries, torno a la realitat de la notícia, afegint-hi un petit detall que la breu informació fa saber: el pare de **Penélope** ha mort als seixanta-dos anys, víctima d'un infart mentre dormia.

He pensat, alguna vegada, si posat a morir seria millor fer-ho de nit, mentre estic dormint. És a dir, sense adonar-me'n. Sense viure la mort, si es pot dir així. Sense la companyia dolorosa de la consciència. Perquè ja ho va dir **La Rochefoucauld**: «Ni el sol ni la mort es poden mirar fixament».

Sobre la mort s'ha fet molta literatura. **Edmund Rostand** fa dir al seu personatge Cyrano de Bergerac aquests versos: «Jo voldria morir, quan cau la tarda, sota un cel clar, amb una bella frase als llavis per una bona causa».

És fàcil fer admirables versos sobre la mort quan estem vius. És fàcil fer l'elogi de la vida quan no passem gana. Jo penso que morir quan estem dormint, com li ha passat a **Eduardo Cruz**, és una manera ben elegant de no fer patir. ≡

Els reptes del sistema assistencial

L'atenció a la dependència

L'envelliment de la població obliga a afrontar un canvi social i demogràfic de primer ordre

RAFAEL
Ruiz de Gauna

Segons l'IDESCAT, l'any 2051 el 30% de la població catalana tindrà més de 65 anys. Ara aquest percentatge és del 17,4%. Per tant, cal que els homes i les dones, les famílies, la societat i els poders públics ens preparem per abordar aquest canvi social i demogràfic de primer ordre, que afectarà, sens dubte, l'economia, la salut, el servei i la convivència. I encara més tenint en compte els canvis en les estructures familiars, on la dona ja no tindrà cura únicament dels fills ni de les persones dependents.

Un primer repte d'aquesta nova situació, que es configura gradualment, està vinculat a la sostenibilitat del sistema de pensions i al finançament dels serveis necessaris per atendre en condicions les persones, tant en equipaments especialitzats com al mateix domicili. Certament l'actual model voluntariós s'ha evidenciat insuficient, burocratitzat i infradotat econòmicament. I tenim un cert marge per millorar-lo, tant des del punt de vista de l'eficiència com de l'eficàcia. El sistema fiscal de l'Estat està considerablement per sota d'altres països europeus, i podria tenir possibilitats de creixement per dotar de recursos aquesta demanda ciutadana.

D'altra banda, hi ha una creixent opció de moltes persones per envellir a casa, i per tant per escollir l'atenció que necessiten, en un entorn proper, per poder comptar, si és possible, amb la pròpia capacitat personal o de l'entorn familiar –els cuidadors no professionals– que poden oferir l'afecte volgut. Ara bé, cal trobar l'equilibri entre la qualitat de la cura i la capacitat d'escollir, i veure com avançar en l'atenció centrada en la persona.

Des del punt de vista públic, caldrà determinar i concentrar els serveis de manera que siguin sostenibles, i abordar la relació entre el sistema de salut i el social, de manera que l'atenció mèdica i l'atenció social siguin clarament complementàries en benefici de les persones quan es donen situacions de cronicitat, trencant segurament l'estructura massa compartimentada de departaments que té ara per ara la Generalitat.

EN AQUEST SENTIT, caldrà probablement ajustar les hospitalitzacions i potenciar altres serveis residencials o sociosanitaris que permetin una bona atenció. I que es promogui al màxim l'autonomia de les persones, com impulsa el Programa de Pacient Expert, així com la contribució de la mateixa societat a través de les associ-

MONRA

acions específiques de malalts que defensin els drets dels col·lectius i contribueixin a oferir qualitat de vida. Aquesta mirada més global, entre persona, família, comunitat i administració pública, s'haurà d'articular en territoris concrets on es posin en valor els diferents recursos existents. Per tant, segurament anirem cap a models diversos en funció de situacions i persones, tot i garantir uns determinats drets que caldrà tornar a consensuar.

El desenvolupament tecnològic anirà creixent de manera exponencial, bé sigui en les ajudes tècniques de suport a la vida diària –com ara grues, caminadors o llits, per citar-ne només alguns–, fins a l'aplicació de les tecnologies de la comunicació que permeten la diagnòsi remota, el lleure o simplement l'exercici d'habilitats cognitives. A més a més, en molts casos

poden contribuir a fer més eficient el sistema i a aportar una millor atenció.

EN AQUELLS serveis en els quals els professionals o familiars que atenen les persones són clarament l'element clau de la qualitat, com és el sistema de dependència, és fonamental abordar sistemes sòlids de formació, de reconeixement i de remuneració, especialment en el camp social. Cal potenciar mecanismes nous de capacitació, com ara la formació dual en el cas dels cicles formatius de grau mitjà o dels certificats de professionalitat propis, que permetin un aprenentatge real i que desenvolupin competències tècniques aplicades, però també actitudinals i emocionals, i que promogui el compromís amb les persones vulnerables, en un marc que cada vegada anirà requerint més qualificació. I en el cas dels familiars, amb formació bàsica o específica, grups d'ajuda mútua per compartir vivències, estratègies i recursos, així com webs o altres dispositius d'assessorament per atendre l'evolució de les necessitats tant del cuidador com del malalt.

Per tant, l'atenció a persones en situació de dependència ja és un sector imprescindible, amb unes perspectives de creixement i de generació d'ocupació importants. Ara bé, que cal es faci de manera eficient, sostenible, amb calidesa i qualitat ben reconeguda. ≡

Fundació Pere Tarrés. Director de Relacions Institucionals i Formació.